

TRANSILVANIA.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Acésta fóia ese câte 2 cóle pe luna si costa 3 florini val. austr., pentru cei ce nu sunt membrii asociatiunei.

Pentru strainatate 9 franci (lei noi) cu porto postei.

Abonamentul se face numai pe câte 1 anu intregu.

Se abonédia la Comitétulu Asociatiunei in Sibiiu, sén prin posta sén prin domnii colectori.

Sumariu: Proiectu de statutu, pentru instituirea si organisarea scólei de fete, impreunate cu internatu, infiintata si sustinuta de asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiiu. — Caracterulu firmu, disertatiune pronuntiata in adunarea generala a despartimentului XII tinuta in Lapusiu in a. 1884. — Procese verbale ale comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu luate in siedintiele dela 11 Maiu n. 1885.

Proiectu de statutu

pentru instituirea si organisarea scólei de fete, impreunate cu internatu, infiintata si sustinuta de asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu in Sibiiu.)*

§. 1.

Avèndu in vedere importantia femeiloru pentru creşterea tinerimei si prin acést'a pentru promovarea culturai popóreloru, asociatiunea transilvana pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, in intelesulu problemei sale, stabilite in §. 2 alu statuteloru, de a inaintá cultur'a poporului romanu, infiintéza si sustine din mijlócele sale si sub auspiciile sale o scóla superióra romana de fete, impreunata cu pensionatu.

Luàndu deci in considerare scopulu pentru care acésta scóla se infiintéza, legatur'a in care ea trebuie se intre cu alte scóle de felulu ei, si prescrierile Art. L. XXXVIII din 1868, cap. IV §. 16, lit. b. si cap. V. §. 68, se stabilescu urmatóarele dispositiuni pentru instituirea si organisarea acestei scóle superióre de fete.

A. Scól'a.

§. 2.

Numirea scólei.

Scól'a pórtá numirea: „Scól'a superióra de fete a asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu“.

*) Elaboratu in urmarea conclusului Adunarei generale din Orascia la 1884, se publica impreuna cu planulu de invetiamentu cu scopu, cá ddni membrii ai Asociatiunei se aiba timpulu de a le citi si studia pâna la viitóri'a adunare generala, care se va tinea in Gherl'a.

Red.

§. 3.

Categori'a scólei.

Scól'a acést'a apartine categoriei scóleloru asia numite „civile“, normate prin Art. L. XXXVIII din 1868.

§. 4.

Scopulu scólei.

Scól'a superióra de fete, cu pensionatu, are de scopu a dá feteloru de romanu o cultura generala mai temeinica, necesara pentru implinirea vocatiunei, ce femeile au in familie si societate.

§. 5.

Cursulu scolaru.

Cursulu completu scolaru tine 8 ani si, dupa gradulu de desvoltare intelectuala si dupa progresulu ce-lu facu in invetiatura, elevele se distribue pe 8 clase, fie-care cu unu cursu de 1 anu.

Avèndu in vedere trebuintiele poporului romanu in diferitele straturi ale societatii, cursulu scolaru se intocmesce astfelu cá, chiar si cu absolvarea clasei a VI-a elevele se fia primitu unu intregu completu de invetiatura, de-si cev'a mai restrinsu. Totodata dupa class'a a VI-a se adauga unu cursu complementariu, pentru elevele, cari nu cercetéza class'a VII-a si VIII-a, si dupa class'a a VIII-a unu altu cursu complementariu pentru elevele, cari au trecut prin tóte 8 clasele.

Cursurile complementare, la inceputu de câte unu anu, se potu amplificá, dupa trebuintia, atât cu privire la durata, câtu si cu privire la obiectele, ce au a fi tractate intrênsele.

Menirea acestoru cursuri complementare este: a aprofundá invetiamentulu din clasele ordinare si mai alesu, a dá acestui'a o mai pronuntiata directiune spre ocupatiunile, ce astépta pre eleve in viéti'a practica.

§. 6.

Obiectele de invetiamentu.

Obiectele de invetiamentu sunt:

a) obligate

- 1) Religie.
- 2) Limb'a materna.
- 3) Limb'a maghiara.
- 4) Limb'a germana.
- 5) Computu si geometria.
- 6) Geografia si istoria.
- 7) Istori'a naturala.
- 8) Fisica si chimia.
- 9) Desemnu.
- 10) Caligrafie.
- 11) Cântare.
- 12) Lucru de mâna.
- 13) Economi'a casnica.
- 14) Gimnastica.

b) facultative:

- 15) Music'a instrumentala.
- 16) Limb'a francesca.

§. 7.

Planu de invetiamentu.

Planulu de invetiamentu pentru scól'a superiôra de fete, 'lu stabileste din timpu in timpu si dupa trebuintia, in conformitate cu legile regnicolare in vigóre, comitetulu asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Pentru acum planulu de invetiamentu se stabileste precum urméza:

a) Pentru cursurile ordinare.

1. *Religiunea.* Se va predá dupa planulu stabilitu de autoritatile respective bisericesci.

2. *Limb'a materna.* Scopulu: Inlesnirea impartasirei cugetarilor sale altor'a prin graiu viu si in scrisu in forma si dupa contienutu esactu, precisu si claru; inlesnirea in facerea de teme scripturistice mai obicinuite in viét'i'a cetatienésca si cunóscerea productelor mai insemnate ale literaturii romane.

Class'a I.

Esercitii de intuitiune si de conversare asupr'a obiectelor din imprejurimea copileloru. Cunóscerea sonuriloru si a semneloru acelor'a in forma scrisa si tiparita. Cetirea respicata cu deosebita privire la despartirea in silabe. Conversare despre cele cetite. Deprinderi in copiare din cartea de cetire. Memorizarea de mici poesióre de modelu. 12 jumetati de óra pe septemana.

Class'a II.

Esercitii de intuitiune si de conversare in legatura cu cele cetite. Reproducerea cuprinsului celoru cetite dupa intrebari puse de invetiatoriu. Esercitii in cetire mecanica corecta cu observarea semneloru de inter-

punctiune. Esercitii ortografice pe bas'a càrtii de lectura, mai cu séma prin decopiarea de piese anumite. Cunóscerea substantivului, a adjectivului si a verbului in timpurile principale. Dicerea simpla pura. Memorizare de piese alese din cartea de lectura. 6 óre.

Class'a III.

Cetire fluenta cá in anulu precedentu, cu cerintie ceva mai urcate. Continuare in deprinderea ortografiei cá in anulu precedentu. Propositiunea simpla pura si cea amplificata in generalu, cu numirea subjectului, predicatului si obiectului. Declinatiunea substantivului si a adjectivului, conjugatiunea verbului in timpurile principale ale indicativului. Numeralulu, pronumele personalu in generalu. Continuare cu reproducerea verbala si in scrisu de piese cetite, dupa intrebari puse si date de invetiatoriu. Memorizarea de piese din cartea de lectura, in prosa si in versuri. Esercitii de caligrafie dupa tact. 6 óre.

Class'a IV.

Cetire fluenta, cu deosebita privire la accentuare, interpunctiune si intielesu (cetire logica si estetica) cu espicatiuni verbale si reale. Continuarea esercitiiloru ortografice pâna la desteritate in drépt'a scriere. Dicerea amplificata, deosebirea de cea compusa, dicerea contrasa in generalu. Continuare in cunóscerea pârtii formale a gramaticii, flexionarea speciiloru de cuvinte flexibile. Deosebirea intre adverbii, prepositiuni, conjunctiuni si interjectiuni. Reproducerea verbala si in scrisu, cu cuvinte proprii, de mici piese cetite din cartea de lectura. Memorizare cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate. Esercitii in cetirea cu litere cirilice. 6 óre pe septemana.

Classa V.

Esercitii in cetire fluenta logica si estetica cu espicatiuni verbale si reale. Desvoltarea si largirea cunoscintieloru despre dicerea simpla, amplificata si contrasa cu continua privire asupr'a pârtii formale. Dicerea compusa in generalu. Complectarea cunoscintieloru despre substantivu, adjectivu, verbu, pronume. Analise gramaticali, verbali si in scrisu. Deprinderi in derivarea de cuvinte. Decopiarea de piese de modelu pentru stabilirea ortografiei si interpunctiunei, scriere dupa dictatu. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiu viu si in scrisu, variandu espresiunile. Istorisiri si descrieri mai mici dupa dispositiuni date. Esercitii in declamare de piese mai usióre poetice si in prosa.

Totu la 2 septemani o lucrure stilistica de casa. 4 óre pe septemana.

Class'a VI.

Cetire cá in anulu precedentu cu cerintie mai urcate. Dicerea compusa, feliurile diceriloru primare si secundare. Largirea cunoscintieloru pârtii formale, mai cu séma a adverbiiului lui, conjunctiuniloru, prepositiuniloru. Analise gramaticale cu graiulu si in scrisu. Esercitii ortografice si stilistice cu cerintie mai urcate, adaugându-se esercitii in compunerea de epistóle, transcrieri

de poezii mai usióre in prosa si alte compositiuni stilistice mai usióre. Esercitii in declamare c in anulu precedentu.

Totu la 2 septemani o lucrare stilistica de casa. 4 re pe septemana.

Class'a VII.

Cetire c in anii precedenti, cu deosebita privire la form'a si intielesulu celoru cetite. Deosebirea intre form'a poetica si prosaica. Ritmu si rima. Feliurile de capetenie de poezii cu date istorice literare. Dicerea prescurtata, eliptica, vorbirea directa si indirecta. Periodulu. Complectarea prtii formale a gramaticei. Consecutiunea timpurilor si regulile interpunctiunei. Reproducerea in scrisu de piese cetite de invetiatoriu. Reasumate din piese cetite, cu privire la aflarea dispositiunei. Transformarea de poezii mai grele in prosa. Descrieri, narațiuni si epistole in legatura cu invetiamentulu din obiectele reale. Compositiuni stilistice din viéti'a civila. Declamatiuni de piese poetice si prosaice. Totu la 3 septemani o lucrare stilistica de casa. 4 re pe septemana.

Class'a VIII.

Cetire de piese prosaice si poetice de diferite genuri literare, cu date pentru cunóscerea desvoltarei literaturii romane. Date biografice despre scriitori mai insemnati romani. Cunóscerea conditiunilor pentru frumseti'a poetica. Cetirea unei piese dramatice. Largirea si complectarea invetiamentului formalu si sintacticu. Esercitii in facerea de dispositiuni pentru teme luate din cerculu invetiamentului. Elaborarea de teme mai grele dupa dispositiuni date. Compositiuni stilistice din viéti'a civila. Declamatiuni c in anulu precedentu.

Totu la trei septemani o lucrare stilistica de casa 4 re pe septemana.

3. *Limb'a magiara.* Scopulu: cunóscerea limbei magiare in privintia formala si sintactica pentru a puté ceti si intielege cele cetite attu dupa forma ctu si dupa cuprinsu, precum si a-si esprima corectu in graiu si in scrisu cugetarile sale. Cunóscerea productelor mai de capetenie ale literaturii mai nóue.

Class'a I—IV.

Esercitii in numirea objectelor ce incungiura preleve, cu deosebita insistare la pronunciare corecta. Cunóscerea sonurilor si a literelor; esercitii in cetirea mecanica, fluenta. Esercitii in compunerea de diceri despre insusirile, feliulu si lucrarea fiintieloru si lucrurilor, cu indegetari asupr'a prtii formale a gramaticei. Memorisari. Fie-care classa câte 2 re pe septemana.

Class'a V.

Esercitii in cetire fluenta cu accentuarea curata. Impartirea sonurilor; cuvinte cu tonu afundu si cu tonu inaltu si neutrale. Armoni'a in vocalisare si sufixare. Formarea de diceri simple si amplificate; cunóscerea amplificatorilor. Substantivulu, pronumele personalu, adjectivulu, verbulu c predicatu, articolulu, copul'a. Con-

jugarea in timpurile principale ale verbeloru regulate fara „ik“ in indicativu, forma nedeterminata. Esercitii de analiza gramaticala cu deosebita privire la topic'a limbei maghiare. Traduceri din limb'a romana in cea magiara si intorsu. Esercitii in reproducerea celoru cetite cu graiu viu si in scrisu pentru a pune basa formarii stilului. Memorisarea de paradigme, diceri, mici istorire si poezii. 2 re.

Class'a VI.

Cetire c in anulu precedentu cu observarea accentuarei corecte si a interpunctiunei. Compunerea de cuvinte prin derivare si flexionare, sufixarea numeloru cu si fara vocala legatre; acumularea sufixelor; sufixarea substantivului, adjectivului, numeralului, pronumelui. Conjugarea verbeloru sincopice si neutre in timpurile principale. Continuare despre dicerea simpla si amplificata; determinarile atributive si adverbiale. Esercitii de traducere c in anulu precedentu. Esercitii in compunerea de diceri si de istorisiri mici pe bas'a celoru cetite. Memorisare de diceri, dialoguri despre lucrurile mai obicinuite, istorire si poezii. La 4 septemani o ocupatiune stilistica de casa. — 2 re pe septemana.

Class'a VII.

Cetire c in anulu precedentu cu cerintie mai urcate si cu deosebita privire la form'a si intielesulu celoru cetite. Sufixarea verbeloru in generalu, transitive si ne-transitive si fara „ik“ verbele potentiale, neregulate si defective. Adverbiulu, prepositiunea si interjectiunea. Dicerea contrasa, prescurtata, vorbirea directa si indirecta. Dicerea compusa, feliulu dicerilor primare si secundare. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiulu si in scrisu. Compositiuni libere mai usióre. Memorisarea si declamarea de piese prosaice si poetice. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 re pe septemana.

Class'a VIII.

Cetire c in anulu precedentu, lundu in privire momentele principale din desvoltarea literaturii maghiare. Complectarea celoru invetiate din partea formala si sintactica. Esercitii in compositiuni libere, pregatite in scla, luate din cerculu invetiamentului realu. Declamatiuni de piese mai grele. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 re pe septemana.

4. *Limb'a germana.* Scopulu c si la cea maghiara.

Class'a III. IV.

Pensulu analogu c si la limb'a magiara, in cl. III si IV câte 2 re.

Class'a V.

Esercitii in cetire fluenta si logica cu explicatiuni verbale si reale. Despre substantivu, adjectivu, pronume, verbu si schimbarile loru principale. Esercitii in cunóscerea si deosebirea celorualte prti ale vorbirei. Rectiunea verbeloru si a adjectiveloru. Deri-

varea de cuvinte prin flexiune si compunere. Dîcerea simpla, amplificata; cea compusa in generalu. Esercitiu de traducere din limb'a romana in cea germana si intorsu. Pe bas'a celor cetite esercitiu in compunerea de dîceri simple si amplificate. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite cu graiulu si in scrisu, dupa intrebari puse de invetiatoriu. Esercitiu ortografice cu deosebita privire la cuvintele cu tonuri modificate. Memorisarea de piese alese poetice si in prosa. 2 ore pe septemana.

Class'a VI.

Cetirea cá in anulu precedentu. Complectarea pãrtii formale despre substantivu, adjectivu, verbu, despre rectiunea verbeloru, adjectiveloru, prepositiuniloru. Dîcerea compusa, feliurile diceriloru primare si secundare. Dîcerea contrasa si prescurtata in generalu, cu privire la interpunctiune. Formarea de familii si grupe de cuvinte. Esercitiu de traducere. Reproducerea cuprinsului pieselor cetite, cu deosebita privire la variarea expresiuniloru. Descrieri mai usiore dupa modele din cartea de lectura. Esercitiu ortografice cu deosebita privire la lungirea silabeloru si a duplicarei sonuriloru. Memorisarea de piese alese poetice si in prosa.

La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 ore pe septemana.

Class'a VII.

Cetirea, cá in anulu precedentu cu deosebita privire la forma si cuprinsu. Partile dîceri mai in specialu cu deosebita privire la rectiunea verbeloru, adjectiveloru, prepositiuniloru. Adverbiile, pronumele, conjunctiunile mai in detailu. Formarea de cuvinte cá in anulu precedentu. Dicerile secundare substantivice, adjectivice, adverbiale. Esercitiu de analiza gramaticala si de traducere. Reprodere cu graiulu si in scrisu din parti alese din alte obiecte de invetiamentu, mai alesu din istorie, geografie, istori'a naturala. Descrieri, epistole si istorisiri dupa dispositiuni date. Esercitiu ortografice cá in anulu precedentu. Memorisare si declamare de piese prosaice si poetice. La 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Cetirea cá in anulu precedentu, complectandu-se cu date din istori'a literaturii germane. Dîcerea compusa cu privire la conjunctiuni, consecutiunea timpuriloru; vorbirea directa si indirecta. Periódele. Esercitiu de analiza gramaticala si de traducere de piese din cartea de lectura. Compunerea de epistole si alte teme dupa dispositiuni date.

Memorisare si declamatiune de piese alese poetice si in prosa.

Totu la 4 septemani o lucrare stilistica de casa. 2 ore pe septemana.

5. *Computu si geometria.* Scopulu: desteritate in computulu elementaru cu numeri numiti si nenumiti, cu frangeri decimale si comune, in minte si in scrisu, pentru desvoltarea cugetarei logice si deprindere la ordine

si adeveru, si cu privire la trebuintiele vietiei; ér in geometrie cunóscerea liniiloru, fetieloru si corpuriloru geometrice mai obicinuite cu computarea suprafetieloru si a volumului, cu deosebita privire la trebuintiele vietiei casnice.

Class'a I.

Cele 4 respective 7 operatiuni fundamentale cu numerii dela 1—10 de rostu si in scrisu. Cunóscerea mesuriloru si monedelor mai obicinuite in acestu cercu de numeri. Frangerile comune din acestu cercu, inse numai intuitivu. 6 jumetati de óra pe septemana.

Class'a II.

Cele 4 sau 7 operatiuni fundamentale cu numerii pãna la 20. Aditiunea si subtractiunea cu numerii pãna la 100; multiplicatia si divisia cu numerii pãna la 60, de rostu si in scrisu, cu deosebita privire la treptele decadice si la mesurile metrice si monede din acestu cercu de numeri. Frangerile cá in anulu precedentu. 6 jumetati de óre.

Class'a III.

Multiplicati'a si divisi'a cu numerii pãna la 100. Operatiunile fundamentale in cerculu numeriloru pãna la 1000. Imparti'a, exprimarea si scrierea numeriloru dupa sistemulu decadicu. Cunóscerea mai deaprópe a mesuriloru de lungime, capacitate, greutate. Scrierea frangeriloru comune mai obicinuite. Esercitiile de rostu si in scrisu. 3 ore.

Class'a IV.

Cele 4 operatiuni cu numeri de ori-ce trépta decadica intregi si cu frangeri decimale, de o numire si de mai multe numiri. Cunóscerea perfecta a mesuriloru metrice. Esercitiile de rostu si in scrisu. 3 ore.

Class'a V.

Consolidare in cele 4 operatiuni cu numeri intregi si cu decimale de un'a si de mai multe numiri. Multiplicatiunea si divisiunea cu frangeri decimale, prescurtata. Cele 4 operatiuni cu frangeri comune. Preschimbarea de frangeri comune in decimale si intorsu. Reducerea frangeriloru comune cu mai multi numitori la unu numitoriu comunu. Proportiuni simple.

Geometrie: Aratarea corpuriloru mai obicinuite geometrice (cub, prisma, piramida, poligonu, cilindru, conu, globu) cu scopu de a cunósce diferitele feliuri de linii, unghiuri, fetie. Computarea fetieloru plane. 3 ore pe septemana.

Class'a VI.

Continuarea operatiuniloru anului precedentu, cu indicarea practiceiloru, ce inlesnescu computarea in economi'a casei. Regul'a de trei simpla si compusa; proportiuni simple si compuse. Calculare de procente si interese.

Geometrie: Corpurile geometrice cu fetie plane cu privire la calcularea suprafetieloru loru. 3 ore pe septemana.

Class'a VII.

Calcularea de termene. Regul'a societati simpla. Calcularea de rabatu si de câstigu si perderi in percente. Potentiarea si estragerea radecinei.

Geometrie: Corpurile cu fetie curbe cu privire la calcularea suprafetiei lor. 3 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Continuarea esercitiilor anului precedentu. Regul'a societati compusa. Contabilitatea simpla cu privire la trebuintile economiei casnice.

Geometrie: Calcularea volumului corpurilor geometrice mai obicinuete. 3 ore pe septemana.

6. *Geografie si istorie.* Scopulu: In geografie cunoscerea pamântului patriei cu privire la forma, produse, industrie, comertiu, cu privire la popóarele ce locuescu întrêns'a, si la insemnatatea lor in viétî'a materiala si culturala. Cunoscerea Europei si a celorlalte continente in generalu, dupa acelea-si puncte de vedere; cunoscerea elementelor geografiei matematice si cosmice.

In istorie cunoscerea evenimentelor principale ale desvoltarei popórelor patriei cu deosebita privire a istoriei poporului romanu. Cunoscerea evenimentelor mai insemnate din istori'a universala. Lineamentele principale ale constitutiunii patriei, cu scopu de a desteptá interesulu si iubirea pentru patrie si pentru omenirea întrêga.

a) *Geografia.*

Class'a II si III.

Orientare in locul unde se afla scól'a. Stabilirea notiunilor geografice fundamentale pe bas'a intuitiunii si a lecturii.

Class'a IV.

Largirea cunoscintelor geografice pâna la marginele comitatului cu privire la produsele naturale, negotiu, industrie, poporatiune si stari culturale. 1 ora pe septemana.

Class'a V.

Purcediendu dela comitatu cunoscerea patriei dupa configuratiunea ei verticala si orizontala, ape, produse, industrie, comertiu, poporatiune, cultura. Europ'a in generalu dupa impartirea ei politica, oro- si hidrografica. Pamântulu in generalu; distribuirea continentelor si a mârilor. 1½ ora pe septemana.

Class'a VI.

Monarchi'a Austro-Ungara si Europ'a dupa impartirea politica, produse, comertiu, industrie, poporatiune, cultura mai in detaliu. Celelalte continente in conturi generale cu privire la orografie, hidrografie si impartire politica. Notiunile fundamentale ale geografiei matematice, fizicale si cosmice. 1½ ora pe septemana.

Class'a VII.

Cunoscerea mai in specialu a Asiei, Africei, Americiei, Australiei, cu deosebita privire a tierilor insemnate prin

produse si prin institutiunile lor. Largirea cunoscintelor despre relatiunile staturilor Europei cu staturile din celelalte continente. Largirea cunoscintelor din geografi'a matematica, fizica si cosmica. 1½ ora pe septemana.

b) *Istoria.*

Class'a III si IV.

Istorisiri din istori'a patriei si din a anticitatii, la cea d'antâiu cu deosebita privire la tînutulu in care e scól'a si pe bas'a cârtii de cetire. In class'a a patr'a 1 ora.

Class'a V.

Istorisiri din istori'a patriei cu deosebita privire la poporulu romanu si la relatiunile lui cu celelalte popóra conlocuitóre. 1½ ora pe septemana.

Class'a VI.

Istorisiri din istori'a universala cu deosebita privire a popórelor mai insemnate pentru desvoltarea vietii politice, culturale si estetice. Elementele mitologiei grecesci si romane. In legatura istorisiri din istori'a patriei. 1½ ora pe septemana.

Class'a VII.

Istorisiri din istori'a evului vechiu si de mijlocu. 1½ ora pe septemana.

Class'a VIII.

Istorisiri din istori'a evului nou cu deosebita privire a evenimentelor mai importante pentru desvoltarea institutiunilor politice si a culturei moderne si a istoriei patriei.

Lineamente despre constitutiunea patriei si drepturile si datorintiele cetatienilor. 2 ore pe septemana.

7. *Istori'a naturala.* Scopulu: Desteptarea interesului pentru lucrurile si fenomenele din natura pentru promovarea culturei, simtiului moralu si a gustului esteticu. Cunoscerea obiectelor si fenomenelor mai importante pentru viétî'a omului si pentru economi'a naturei.

Class'a III si IV.

Pe bas'a cârtii de cetire descrierea de individi mai insemnati prin folosulu sau pagub'a ce aducu in economie, in industrie, in arte.

Class'a V si VI.

Descrieri de individi din tóte 3 regnele naturei, dupa insusirile lor, modulu si conditiunile de esistentia, folosulu ce-lu aducu in economi'a naturei si a vietii omenesci. Gruparea lor dupa insusirile principale. Indicari despre organisati'a interna. Cunoscerea corpului omenescu dupa organisarea sa esterna, cu elemente despre organisarea interna.

Class'a VII.

Asemenari de individi, cu scopu de a ajunge la o grupare naturala a corpurilor din cele 3 regne, cu indegetarile amintite la anulu precedentu. Organisarea

esterna a animaleloru in comparare cu a omului, cu indegetari economice. 2 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Complectarea cunoscintieloru din anulu precedentu. Cunoscintie despre organisatiunea interna si functiunea organeloru la plante si la animale, si la omu in specialu, cu indegetari economice si igienice. Elemente de geologie. 2 ore pe septemana.

8. *Fisica si chemia.* Scopulu: cunoscerea fenomenelu mai importante si a puterilor fizicale si chemice, cu privire la viati'a practica si la insemnatatea loru in economi'a naturei.

Class'a III si IV.

In legatura cu cartea de cetire si pe bas'a intui-tiunei cunoscintiele elementare ale fenomenelu mai obicnuite fizicale si chemice.

Class'a V si VI.

Pe bas'a experimentelu celoru mai acceptibile fenomenele stàrilor de agregatiune ale corpuriloru. Greutate, gravitare, punctulu de gravitate. Fenomenele produse asupr'a corpuriloru prin caldura. Genesatiunei, brumei, plóiei, zapedii, grindinei. Curente de aeru, vènturi. Termometru. Fenomene de electricitate. Fulgeru, tunetu; parafulgeru. Fenomenele mai de capetenie basate pe greutatea corpuriloru; presiunea corpuriloru, roțile de apa, porup'a, tragaiulu, barometrulu. Vase comunicatóre, fântani artesiane. Plutirea corpuriloru. Sunetulu, genes'a si propagarea lui. Lumin'a, genes'a si propagarea ei; umbr'a. Reflectarea luminei; oglindi.

Solutiuni, amestecuri; combinatiune chemica. Ap'a, aerulu atmosfericu. Carbonulu, acidulu carbonicu. Oxidare. Puciósa, fosforulu. 2 ore pe septemana.

Class'a VII.

Conducerea caldurei. Conductori de caldura buni si rei. Aplicari practice. Topirea prin focu, evaporare. Masini simple. Ecuilibru si miscare. Pendul'a, pompe. Resfrangerea sunetelu, echo. Resfrangerea radieluoru luminei, colori, stralucire, transparentia, opacitate. Electricitate galvanica, galvanoplastica.

Metalele mai importante, aliagiulu loru prin topire. Arderea cu flacara si infundata. Potassa (facerea de sapunu). Acidu silicicu (fabricarea sticlei). 2 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Gravitatiunea si efectele ei principale. Rotile de apa, morile. Efectele radiatiunei caldurei. Fenomenele principale electro-magnetice; telegrafulu electricu. Masina de vaporu. Instrumente de musica si vócea omenésca. Urech-i'a si cuprinderea sonuriloru; telefonu. Vederea, ochelari, ochianu, microscopu. Fenomene optice aeriane.

Hidrate carbonice. Scrobeala, zaharu, celulósa, grasi-mi. Ardere, fermentare. Destilatiune umeda si séca, prepararea spiritulu si a gazulu inflamabilu. Colbri;

inalbire. Alimentele principale cu aplicare la economie si bucatarie. Elementele chemiei fisiologice cu privire la nutritiunea omului, a animaleloru si a planteluoru. 2 ore pe septemana.

9. *Desemnu.* Scopulu: Esercitiu in cuprinderea si reproducerea formeluoru objecteluoru, avèndu privire la perspectiva, cu intentiunea de a desvoltá gustulu esteticu si a inlesni lucrurile de mánà.

Class'a I. si II.

In legatura cu scrierea, esercitiu in tragerea de linii óble si combinatiuni pentru reproducerea de obiecte simple.

Class'a III. si IV.

Esercitiu in representare de forme compuse din linii, triunghiuri, patruunghiuri, cu aplicare la lucru de mánà. 1 óra pe septemana.

Class'a V.

Esercitiile anulu precedentu se continua, urcându-se cerintiele. Combinatiuni de figuri simple dupa modelle desemnate de invetiatoriu pe tabla, si dupa dictatu. 2 ore.

Class'a VI.

Continuare in desemnulu de ornamente simple cu privire la lucrulu de mánà, dupa modelle in natura si desemnate, dupa dictatu si din memorie. 2 ore pe septemana.

Class'a VII.

Continuarea esercitiiloru din anulu precedentu. Re-presentarea corpuriloru in conturi si cu umbre. 2 ore pe septemana.

Class'a VIII.

Esercitiu in desemnu cu privire la perspectiva in marimea modelulu, in marime duplicata, sau redusa, cu continua privire la aplicarea pentru lucrulu de mánà. 2 ore pe septemana.

10. *Caligrafie.* Scopulu: Dobèndirea unei scrisori corecte si frumoase.

Class'a I.

Esercitiu in formarea litereluoru, in legatura cu invetiarea cetirei scriindu.

Class'a II. si III.

Esercitiu in formarea litereluoru in rèndu geneticu. Scrierea cifreloru. Scriere dupa tactu. 1 óra.

Class'a IV. V. VI. VII.

Continuarea exercitiiloru din anii precedenti, luându in privire si formarea litereluoru gotice. 1 óra pe sept.

11. *Càntare.* Scopulu: Desvoltarea audiulu pentru cuprinderea tonuriloru si a facultatii pentru reproducerea melodiiloru mai simple, unisone si in dóue voci, pentru formarea gustulu esteticu si desvoltarea simtie-minteluoru patriotice.

Class'a I. si II.

In legatura cu celelalte ore de invetiamentu, exercitii in cuprinderea si producerea de tonuri. Tonuri inalte, joase, lungi, scurte, slabe, puternice. Mici cantece dupa audiu. 1 ora.

Class'a III. si IV.

Esercitare in reproducere de cantece mai mari dupa audiu. Elementele sistemului notelor musicale. 1 ora.

Class'a V si VI.

Cantece mai simple, in o voce dupa note. 1 ora.

Class'a VII. si VIII.

Continuare in exercitare de cantece in o voce si doue voci, dupa note. 1 ora.

12. *Lucru de mână.* Scopulu: Desteritate in esecutarea cu gustu a lucrarilor obicinuite in casa, cu deosebita privire la conservarea modelelor de gustu esteticu si ale formelor usitate la poporul romanu. Cunoșcerea materialurilor ce se folosesc la lucrulu de mână si a isvoreru de unde ele se potu procură in calitate mai buna.

Class'a III. si IV.

Esercitii in impletirea cu acele si cu igliti'a. 3 ore pe septemana.

Class'a V. si VI.

Esercitii in totu felulu de reparaturi de lucruri impletite cu acele. Cărpirea de ciorapi prin tiesere. Esercitii in signarea rufelu. Cusaturi mai simple; exercitii in cărpirea rufelu prin tiesere si petecire. 3 ore pe septemana.

Class'a VII. si VIII.

Esercitii in cusaturi mai fine si in cărpituri. Esercitii in scóterea de tipare (modele) pentru croitul de rufe si de haine. Broderii de albituri. Esercitii in luarea de măsura pentru haine femeiesci. Esercitii in cusaturi cu masin'a. Reparaturi de rufarie. La cusaturi si broderii cu mână cu continua privire la modelele frumoșe folosite de poporul romanu. 3 ore pe septemana.

13. *Economi'a casnica.* Scopulu: Deprinderea elevoru in lucrurile de toate dılele din economi'a casei, in intielesu mai strěnsu, pentru a-si puté tine cas'a in rěndu bunu, pentru a dezvoltă sântiulu de ordine, de curatienie si a inlesni controlarea personalulu de serviciu in aceste lucrari.

Economi'a casnica nu se propune in ore separate, ci elevele se voru face atente la lucrarile ce apartienu aici, cu ocașiunea instructiunei din celelalte obiecte.

14. *Gimnastic'a.* Scopulu: Castigare de desteritate si venjosie corporala, cu privire la o dezvoltare armonica fisica si morala.

Class'a V—VIII.

Esercitii libere si la aparate. Câte 1 ora pe septemana.

b) Pentru cursurile complementare.

I si II.

In cursurile complementare se voru face repetitii din acele materii de invetiamentu, cari vinu mai alesu a fi aplicate in vieti'a practica, si pe lănga aceste se voru mai adauge: higien'a, pedagogi'a de casa, invetiatura despre economi'a casei preste totu si in deosebi despre pregătirea si conservarea bucatelu, despre gradinaritu cu privire la trebuintiele bucatariei, despre contabilitatea simpla necesara in economi'a casei, desemnulu aplicatu la croitoria si confectionarea de vestminte, precum si deprinderi in celelalte lucrari, ce apartinu industriei de casa.

Elevele cursurilu complementare voru fi aplicate pe rěndu, sub conducere cuviincioșa, de a ingriji de tineria in curatienie a odailoru internatulu, de procurarea materialurilu necesare in economiatu si de pregătirea bucatelu.

In invetiamentulu din aceste cursuri se voru face adausuri, sau omisiuni, sau modificari, numai intru cātu ele voru fi reclamate de diferenti'a gradulu de dezvoltare a elevoru si de conditiunile vietiei, in care ele voru avé se intre.

c) Obiectele de invetiamentu facultative:

15. *Musici'a instrumentala si vocala mai perfectionata.*

16. *Limb'a francesă.*

Se voru predă la dorintie speciali ale parintiloru, dupa normele ce se voru ficsă de directiune din timpu in timpu si dupa trebuintiele speciale ale elevoru.

§. 8.

Timpulu instructiunei.

Anulu scolasticu incepe cu 1-a Septemvrie st. v. si se incete cu 30 Iunie anulu urmatoriu, fiindu impartitu in 2 semestre.

Orele de instructiune sunt in fie-care di dela 8—11 sau 12 ore si dela 2—4 sau 5 ore. Var'a se pôte mută inceperea pe orele 7 diminěti'a si 3 dupa amědi.

Feriile sunt la craciunu 4 dıle, anulu nou 1 di, bobotéz'a 2 dıle, pasci 10 dıle, rusalii 4 dıle, intre semestre 5 dıle si la serbatori mai insemnate câte 1 di.

§. 9.

Esamene.

Afara de esamenele eventuale de primire, de repetiune si cele dintre sěmestre, cari sunt de caracteru privat, se face la finea sěmestrulu alu 2-lea esamenu publicu.

La acestu esamenu comitetulu asociatiunei va fi reprezentatu prin unu delegatu-comisariu, care va asterne comitetulu unu raportu in scrisu despre rezultatulu examenelu si despre observarile ce va fi facutu din caus'a lor.

§. 10.

Puteri didactice.

Instructiunea in toate obiectele de invetiamentu obligate se predă prin:

a) 8 invetiatori ordinari, — celu puțin 2 cu studii de specialitate academice, dintre cari unul, că directoru va conduce intregu institutul, atât in cele ce privescu invetiamentulu, câtu si in afacerile disciplinare si administrative scolare.

b) 1 invetiător pentru lucrulu de mână, carea că subdirectora, conduce inspectiunea pensionatului.

c) Dupa trebuintia câte unu catechetu de confesiunea gr. ort. si de conf. gr. cath.

d) 1 invetiatoriu de desen.

e) 1 invetiatoriu de gimnastica.

Pentru obiectele facultative se voru institui:

f) 1 invetiatoriu de musica instrumentala si vocala.

g) 1 invetiatoriu de limb'a franceza.

Posturile amintite sub lit. c—g, se voru institui dupa trebuintia, adeca daca nu se voru pute provede prin vr'un'a din puterile didactice amintite sub a si b.

Pentru ele se voru ficsa remuneratiuni separate de lefile ordinare.

Permitându starea materiala a institutului si cerându trebuint'a, puterile didactice se voru spor, la propunerea corpului didacticu, prin concludu specialu alu comitetului asociatiunei.

Instituirea invetiatoriloru si a invetiătorei pentru lucrulu de mână o face comitetulu asociatiunei pe calea concursului.

Dintre invetiatorii ordinari alesi comitetulu asociatiunei numesce pre celu mai cualificatu de directoru.

Salariile personalului didacticu, stabilite de comitetulu asociatiunei, se platescu dela cass'a asociatiunei, care administréza fondulu scólei de fete.

Dreptulu de disciplina asupr'a personalului intregu didacticu ilu esercita in prim'a linie directorulu institutului si in a două si ultim'a instantia comitetulu asociatiunei.

§. 11.

Mijlôce de invetiamentu.

a) 2 masine de computu (aritmometri).

b) mape geografice: planiglobu, mapele continente-loru, a Austro-Ungariei, a Ungariei, a Palestinei, eventualu si altele dupa trebuintia.

c) 1 globu terestru.

d) 1 telluriu si lunariu.

e) o colectiune de icône si obiecte in natura sau preparate din cele trei regne ale naturei.

f) o colectiune de aparate fizicale si chemice.

g) o colectiune tehnologica.

h) o biblioteca scolară.

i) o colectiune de modele pentru desen.

k) o colectiune cu aparate de gimnastica.

l) unu piano pentru esercitiile de musica.

m) o masina de cusutu.

Dupa trebuintia mijlôcele de invetiamentu se voru spor prin procurari din anu in anu.

§. 12.

Incaperi de invetiamentu.

Pentru instructi'a scolară se folosescu:

a) 8 sale de invetiamentu, avendu a servi eventualu si că sale de meditatie (musee).

b) 1 sala pentru desen si esercitii de musica.

c) 1 sala pentru lucru de mână, avendu a servi si că sala de recreatie.

d) 1 oda dreptu cancelarie directorala, impreuna cu 1 sala de conferentie si pentru conservarea mijlôceloru de invetiamentu.

§. 13.

Condituni de primire.

Eleve, cari au frecuentatu vre-o alta scóla de aceea-si categoric, se primescu in class'a corespunditoare, sau in ceea ce urméza, daca dovedescu prin atestatu cunoscintiele recerute. Pentru eleve in alte condituni se va face unu esamenu de proba.

Insinuarile de primire se facu la directorulu institutului.

Elevele, cari urméza cursulu regulatu la scól'a superiôra de fete sunt sau externe, sau interne (pensionare).

Cele externe, daca nu sunt sub ingrigirea parintiloru, au se dovedesca, că sunt sub ingrigire privata corespunditoare si au a se conformă intru toate ordinea institutului si regulelu disciplinare.

§. 14.

Didactru.

Pentru instructiunea ce primescu elevele, voru platí afara de tacs'a de inmatriculare cu 1 fl. v. a. si unu didactru in rate lunare, care se va stabili la inceputulu anului scolaru de comitetulu asociatiunei in cointielegere cu corpulu didacticu.

Toate tacsele de didactru le incasséza directorulu si le administra comitetulu asociatiunei in fia-care luna.

B. Pensionatulu.

§. 15.

Scopulu pensionatului este, a mijloci pentru elevele, cari vinu din localitati straine, sau nu au locuintie la parinti sau la persoane acceptabile, o subsistentia in condituni materiale, intelectuale si morale mai avantagiöse, decâtu le pôte oferi ingrigirea la privati.

Elevele pensionare deci au locuinti'a, mâncarea, luminatul, incalditulu si spalatul in institutu, pe lângă întreg'a instructiune, ce o primescu alaturea cu celelalte eleve.

Cărtile trebuincioase, caietele, materialul de scris, de desen, de lucru de mână au se-si le procure elevele in sesi, de asemenea au se pörte ele, respective parintii lor, tôte cheltuelile pentru imbracaminte, incaltäminte, precum si in casu de morbu si pentru trebuintie speciale.

Elevele pensionare au se aduca cu sine la intrarea in pensionatu pe lângă imbracaminte si schimburile necesare, o saltea, două perini, o plapoma sau straiu, schimburi de patu, unu lighiani cu cele trebuincioase la spalatu si unu sacu pentru rufele intrebuintiate.

Pentru ingrijirea in pensionatu elevele voru plăti, afara de tacsă de inmatriculare, o retributiune lunara anticipativa, care se va ficsă de către comitetulu asociatiunei in cointielegere cu corpulu didacticu.

In această retributiune lunara se cuprinde si didactrulu.

§. 16.

Inspectiunea in pensionatu.

Inspectiunea in pensionatu o pörta subdirectöra sub supraveghierea directorului.

Subdirectör'a va avé cá personalu ajutatoriu:

a) o guvernanta, care eventualu o substitue in tôte afacerile, avendu a dá si ea instructie in lucrulu de mână si a purtă grija de economatu.

b) 1 bona, care va purtă grija de eleve in dormitoare, in sofragerie, de curatieni'a elevelor in tôte, in scurtu de cele ce privescu economatulu.

c) 2 servitoare si 1 servitoriu de curte.

Dupa trebuintia si permitiendu starea institutului, personalulu ajutatoriu se pöte inmultu.

Instituirea intregului personalu ajutatoriu se face prin directoru, in cointielegere cu subdirectör'a.

Dreptulu de disciplina asupr'a personalului ajutatoru 'lu exercita directorulu.

§. 17.

Provederea trebuintieloru personalului.

Pentru trebuintiele personalului in tôte ramurile sale se pune de comitetu la dispositiunea corpului didacticu, respective a directorului, o suma anumita, despre intrebuintiarea carei'a se va presentă comitetului socotela in modulu si la timpulu ficsatu de acest'a.

C. Conducerea afaceriloru intregului institutu.

§. 18.

Tôte afacerile, cari privescu institutulu cá scöla si cá pensionatu se conduc de corpulu didacticu, si mai in specialu de directoru si subdirectöra.

Decisiunile aduse de corpulu didacticu in cauzele curente de invetiamentu, de disciplina, de administratiune scolara se esecuta de acest'a imediatu. Pentru modifi-

cari esentiale in afacerile institutului, pentru pörcurari, institui si adaptari, pentru cari nu s'a dispusu altcum si nu sunt provideute in bugetu, se cere si consimtiementulu comitetului asociatiunei.

Despre cursulu afaceriloru scolare si ale internatului, corpulu didacticu presenta din conferentia, la finea anului scolasticu, comitetului asociatiunei unu raportu generalu detailatu, insoțitu si de unu proiectu de bugetu pentru anulu urmatoriu.

Comitetulu asociatiunei exercita dreptulu de suprainspectiune asupra cursului regulatu alu tuturor afaceriloru institutului, prin o delegatiune de trei membri. Acest'a delegatiune inse nu are dreptulu a face propria auctoritate dispositiuni in cele ce privescu conducerea afaceriloru institutului, ci numai propuneri, fiindu dreptulu de dispositiune o atributiune a comitetului intrunitu in siedintia.

Comitetulu va raportă in fie-care anu adunarei generale a asociatiunei despre starea institutului scolariu, pusu sub supraveghierea sa.

Sibiu in 15 Martiu n. 1885.

Comisiunea ad hoc:

Davidu Bar. Ursu.

Dr D. P. Barcianu.

I. Popescu.

I. Russu.

D. II. Puscariu.

Caracterulu firmu.

Disertatiune pronuntiata in adunarea generala a despartimentului XII tinuta la Lapusiu in a. 1884.

Motto: Caracterulu firmu e celu mai scumpu tesauru pe pamentu!

Dr. Franciscu Steinberger.

Onorata adunare!

Majestatea Sa imperatulu si regele nostru apostolicu, gloriosulu monarchu Franciscu Iosifu I., la anulu 1882 1. Iuniu a visitatu academi'a Theresiana din Vien'a. Cu acea ocasiune a adresatu profesoriloru academiei urmatörile cuvinte de un'a insemnatate förte mare. — „Nesuiti-ve — dice către profesori marele monarchu, se cresceti caractere mari intru folosulu patriei.“

In aceste cuvinte ale Majestatii Sale, ne vorbesce esperienti'a castigata pe inaltimea tronului, ne vorbesce anim'a iubitoare de popörele sale a marelui monarchu, ne vorbesce o intieptiune profunda.

Pentru-ca in adev eru singuru caractere mari förmeza bas'a si siguranti'a fericirei omenimei. Singuru aceste potu realisä lucruri mari si fositoare. — Insași Asociatiunea nöstra transilvana, de voiesce a-si ajunge nobilulu scopu, nesmintitu are trebuintia de asemenea caractere firme. — De acea eu cu această ocasiune, cându tinemu adunarea acestui despartimentu, am aflatu cu cale a dissertă pe scurtu, cu permisiunea dvöstre despre caractere.

Ve rogu de binevoitorea D-vóstra atentiune.

Onorati auditori! mai în toate dilele se audu plânsori, cumcă cele mai salutare idei, îndată ce se nascu, pe nou sunt silite a apune în mormentu, si această din lips'a de imbratiosiare. Se audu plânsori, cumcă pe societatea de astadi, prin nici unu mijlocu nu-o poti trezi din letargi'a în care se afla, cumcă un'a apathia domnesce generalmente inimele ómeniloru, si că astfelu în locu se propasimu stamtu pe locu séu mai bine mergemu îndereptu, pentru-că: qui non proficit, deficit."

Mie, marturisescu sinceru, onorati auditori, aceste plânsori, nu mi-se paru a fi calumniari, ci din contra mi-se paru a fi de totului justificate.

Si ce dovedescu aceste? singuru aceea, că societatea de astadi nu posiede vointi'a firma de a lucră! Intra-adeveru tempulu nostru nu se póte laudă cu puterea neclatita a vointiei. Ne place a vorbi multu, dar a lucră puçinu. Avemu cultura intelectuala, carea produce în noi multe idei frumóse si salutare, dar cându e vorb'a se le realizamu, se le ducemu în deplinire, asia dîcendu se-le intrupamu, la acea apoi ne lipsesce vointi'a firma, si ne vine incomodu a ne luptă cu pedecile ce se ivescu. — Epoc'a nóstra asia se vede, este epoc'a consultariloru, epoc'a schimbariloru de idei, epoc'a enquetelor si nici decumu a faptelor. Curge vehementu discussiunea în adunari, în siedintie, lupta ideii cu ideii, nu lipsesce oratori'a, sangele se inferbintiesce, candu este vorb'a de a declamá, dar' îndată ce a încetatu tunetulu vorbeloru, îndată ce s'a parasitu câmpulu luptei, érași remanu toate unde au fostu mai 'nainte. Pâna cându proiectulu e în stadiulu consultarii, are aderentii quantum satis si pieptulu redicatu de enthusiasmu, flacar'a însufletitoare ce se vede în ochi, te facu a crede, că cine scie ce lucruri se voru sevarsi, dar' apoi cându ajunge lucrulu la frangerea paniei, cându trebue pusu umerulu la lucru, atunci numai ce vedi, că însufletirea scade si fiesce-cine începe a se retrage. Ne plângemu asupr'a vitregimei tempului, ne amusamu de suvenirile trecutului, dar' nu facemu nimic în interesulu venitoriului. Condamnamu luxulu, condamnamu nesuintiele sinistre ale societatii, condamnamu întinderea mai departe decâtu ajunge învelitoare, înse nu are nime curagiulu sè se puna în contr'a acestui curentu stricaciosu, nu are nime curagiulu se faca unu începutu salutaru.

A ne vaieră asupr'a jurstariloru vitrege, a pune vin'a pe alții, a judecă vii si mortii, la acest'a foarte bine ne pricepem, dar' a pune mân'a la lucru, a ridică povór'a baremi cu unu degetu, la ast'a nu avemu destula vointia.

Semnulu stagnarii epocii de astadi este: că pré usioru ne jocamu cu vorbele, neaducându-ne aminte că acele trebue si tîenute. Da, căci a vorbi e foarte usioru, dara efeptuirea vorbeloru recere vointia tare, recere tarie sufetésca, recere abnegatiune, numai asia promite succesu.

Suntemu ómenii vorbeloru si nici-decumu ai faptelor, scimu vorbi frumosu, dara nu scimu lucră, aducemu hotariri, dara remanu pe chartia, ne însufletimu pentru

ideii, dara glori'a realizarii acelor'a o lasamu pentru alții. E pré adevératu, că astadi nu sunt fapte, astadi traimu epoc'a vorbirei. Insa vorbele infocate nu usca lacremile suferintiloru si bogati'a ideiloru nu potolesce fómea celoru flamandi.

Tempulu nostru are lipsa de fapte si nici decumu de vorbe frumóse. Singuru cu vorbe nici cu unu pasiu nu vomu potea impinge mai departe trasur'a înaintarei. Putemu fi fuduli de bogati'a ideiloru ce avemu, dar' nu ne potemu laudă cu glori'a faptelor, căci aceste ne lipsescu.

Si pe unde trebue cautatu isvorulu acestoru fenomene triste?

Respunsulu e foarte usioru: în crescerea unilaterală. Educatiunea tempului nostru se ocupa numai cu facultatea intelectuala, numai facultatea mentale o agravéza cu totu soiulu de cunoscintie, numai mintea o cultivéza cu mijlócele sciintiei! — Pe ceealalta facultate a spiritului, carea asemenea are trebuintia de educatiune că si mintea, carea asemenea are lipsa de întarire, si carea este facultatea determinatiunei si a operatiunei, adeca vointi'a, o neglige cu totul. — Standu lucrulu astfelu, mirare e daca mintea brilléza cu idei, insa vointi'a e debila intru realizare? Potemu asteptă dela vointia actiuni sublime, daca la acea nu amu educatu?

'Si trimitu parintii pruncii la scóla, că se-si cascade cunoscintie pentru viétia, insa de ceealalta facultate carea dá omului valóre morale, carea este fontele faptelor sublimă, carea este chîemata a dá peptu cu greutatile vietiei, carea are misiunea cu curagiu si perseverantia a strabate printre vicissitudinile vietiei, de acea facultate asia nu grijescu parintii, că-si cum aceea nu ar esiste de locu.

Póte fi deci mirare, daca apoi vointi'a síovaéza încóce si incoló, daca fâra tinta retacesce pe marea vietiei, déca fâra firulu Ariadnei se pierde în labirintulu nehotaririi. Póte fi mirare déca puterea vointiei se potignesce, déca se clatina că tresti'a? — Nu póte fi, de óre-ce nu s'a cultivatu. Parintii în locu se-si tîna de-a loru strinsa datorintia a îndreptă pe cale buna si întari vointi'a prunciloru sei, nici că o baga în séma, ci se îndestulescu cu aceea, că pruncii loru întorcu cartile, că cascade cunoscintie pentru viétia. Déra întrebú, óre ace-luia, care se lasa pe mare, este-i destulu că nai'a se-i fie încarcata cu thesauri? óre nu are trebuintia de compasu, că se póta ajunge cu siguritate la limanu, óre nu are trebuintia de angrya, în care sè se póta radimă printre orcanele furtunei? Acestu compasu pe marea vietiei este îndreptarea vointiei, si angry'a este puterea vointiei.

Astadi se pune foarte mare póndu pe cultur'a intelectuala, se croescu feliu de feliu de planuri de invetiamentu, toate cu menirea, că câtu mai multa sciintia se cascade pruncii prin acele, si câtu mai multe cunoscintie practice pentru natia. Inzadaru, numai prin sciintia, fia aceea ori si câtu de practica, numai ce nu se póte face tenerulu deplinu aptu pentru viétia.

Sciinti'a in sine nu e suficienta, cá se ne putemu ferici in viétia.

Càti barbati cu minte mare, cu sciintia profunda remanu fara nici unu folosu pentru societatea omenésca, fiindu-cà nu au curagiulu a'si validità thesaurulu, fiindu-cà nu au putere de vointia a pasi pe terenulu fapteloru, fiindu-cà de tóta piedec'a se sparia, pàna càndu altii cu sciintia multu mai puçina pasindu pe aren'a vietiei si luptàndu-se cu dificultatile, reportéza mari succese; da, pentru-cà posiedu vointia tare, posiedu tenacitate.

Sciinti'a, cultur'a intelectuala inca nu produce firmitate de vointia.

Atletii cei mai gloriosi ai omenimei nu avemu se-i cautamu intre curatii carturari. Invetiatii, cari traiescu singuru sciintiei, ce e dreptu, se potu ridicá la acea inaltime a ideeloru, de unde potu luminá departe prin seclii venitori, insa arare-ori se ridica la inaltimea puterei vointiei morali. Ideile concepute in minte pieru, fructe nu aducu, déca lipsesce vointi'a firma.

Sciinti'a, cultur'a intelectuala inca nu ne duce pe noi la limanulu fericii. Nu intratàt'a lips'a de cunoscintia, càtu mai cu sèma slabiciunea vointiei ne aduce nefericiri in viétia.

Mai mare lipsa avemu de vointi'a firma, carea se manifestéza prin fapte, decâtu de sciinti'a carea tóte le micsioréza, decâtu de sciintia, carea de destule-ori e o golatate imbracata in tog'a sciintiei: „Faptele bune ne fericescu, nu sciinti'a“. „Càndu usi'a vietiei se inchide dupa noi, faptele bune ne deschidu portile eternitatii, càndu tacemu, ele incepu a vorbi, candu murimu, prin ele reinviemu in amintire“, díce Tompa.

Crescerea de astadi nu maneca din acestu punctu de vedere. Astadi cultur'a sciintifica e cuvèntulu magulitoriu, pe lãnga care ne concentramu tóte puterile, suntemu si falosi cu cultur'a moderna. Dara nu potemu fi falosi cu cultur'a morala, cu directiunea nobila a vointiei, hu, pentru-cà cu formarea aceleia puçinu ne ocupamu. Spoleitur'a din afara suffoca pretiulu din launtru, caracterulu morálu. Prin frecare voimu a face din arama auru. Nu de savanti are lipsa societatea, ci de barbati cu vointia firma, gat'a spre ori-ce activitate, de barbati cu caractere, in cari sè se póta increde ori si cine.

Si de sciintia avemu trebuintia, si cultur'a sciintifica inca 'si are motivulu seu, numai càtu acel'a se nu fia exclusivu. Sciinti'a in sine este asia cá-si sórele de érna, carele ce e dreptu, ne da lumina, dara ne lasa reci. Sciinti'a nu ne insufletiesce pentru fapte. La acést'a se recere cultura morala, carea cá si sórele de véra, luminezá si totuodata si incaldiesce pamentulu, si 'lu face se dea feliu de feliu de producte. Asia dara daca voimu, cà viitoriulu se nu fia sterpu cá si presintele in fapte maretie, déca voimu se avemu barbati cari insufletirea se-o scie pune in lucrare, trebuie se avemu mai multa grija de desvoltarea vointiei, de formarea caracterului. „Sanabiles fecit Deus nationes“, dice scriptur'a (Dumnedieu a facutu natiunile sanabile) prin innoirea ge-

neratiuniloru. Pre celi crescuti si imbetraniti in directiunea gresita totu mereu fi schimba alta generatiune. Spiritulu acesteia se póte reformá. In acestu pamentu teneru sementi'a nu s'ar' aruncá inzadaru.

Viéti'a nu este altu-ceva, decâtu o catena neintre-rùpta a operatiuniloru. Intr'o miscare continua, intr'o activitate aci mai sprintena, aci mai monotóna, intr'o operatiune aci de mai mare, aci de mai mica insemnatate, intr'o nesuintia nobila ori pucinu nobila ni se stracura dílele. Fiesce-cine in continuu face câte cev'a. Intrebarea este cà ce? Tóte faptele nóstre sunt dovedile sufletului nostru. Sufleteloru mici, mici le sunt si faptele. Fapte nobile, numai spirite nobile potu produce. Lucruri grandióse, numai spirite puternice, numai tari'a sufletésca bine deprinsa póte operá.

Insa acést'a potestate a spiritului, trebuie se-o cautamu nu intratàt'a in genialitate, càtu mai cu sèma in puterea vointiei. Genialitatea ne da numai lumin'a la intrupinderile nóstre, dara puterea ducatóre la scopu ni-o servesce virtutea vointiei, caracterulu firmu.

Cele mai maretie fapte demne de un'a amintire historica avemu de a le multumi nu genialitatiloru, ci caractereloru constante, puterei intrepide a vointiei. Abnegatiunea fara exemplu si tari'a sufletésca nealterata a lui Georgie Vashington a datu stateloru americane independinti'a.

Càndu cinev'a vorbea lui Napoleonu I. de unu planu audace alu lui i-a observatu, cà-i voru contrastá alpii in calea armatei, Napoleonu au respunsu: nu voru fi acolo nici-unu feliu de alpi: si premiulu tariei lui sufletesci a fostu o victoria stralucita. Da, cà-ci vointi'a firma este atàtu de formidabila putere, încàtu inaintea ei si muntii devinu mosinóie. Virtutea vointiei ca und'a 'si afla drumu, cale inaintea sa. Inpedendenti'a intrepida innaintéza càtra scopulu propusu si cá o putere magica rapesce multimea cu sine vointi'a firma si pe lãnga talentu slabu inca póte efeptu lucruri mari. Tinerulu spartanu plângèndu-se mamei cà-i este scurta sabi'a, a primitu rès-punsulu: mai intinde-o cu unu pasiu. Si noi talentulu debilu se-lu mai adaogemu cu duplicarea vointiei firme, cu hotarire mai seriósa, si nu vomu remané fara ajungerea propusului.

Vointi'a firma: Psihologi'a o numesce caracteru, carele se manifestéza prin constantia si virtute. Constanti'a 'lu apera, cá se nu-se schimbe nici dupa pofte interne, nici dupa influentie externe si cá se nu-lu clatine nimica.

Sagetele nenorociriloru, persecutiuniloru, si ale coruptiuniloru recadu batucite de pe peptulu omului cu caracteru. Consecinti'a fi este caracteristic'a fapteloru; vèrtutea nu se retrage de greutatile ce le intimpina in cale, ci tiene catra tint'a sa pàna ce o ajunge.

(Va urmá).

Cele 88 monede romane (antice), găsite în padurea dela Avramesci, județul Tutov'a*).

În precedentul Nr. alu „Tutovei“, dădăramu o scurtă notiță despre aflarea a 88 piese argintu, formatu micu (monede romane), găsite, din întâmplare în malul unei râpe, în padurea comunei Avramesci, județul nostru, de către însuși proprietariul acelei păduri, Dlu Sandu Giusca, actualmintre primariu acelei comune.

Ne marginiramu atunci a da numai o simplă înregistrare acestei prețioase descoperiri, anunțându, după expres'a dorinței a Dlui proprietariu Giusca, că acele 88 monede antice sunt puse spre vândiare, pentru doritorii de a le posiede, rezervându-ne a face o dare de sêma mai pe largu.

De-ôre-ce înse, onor. D-nu S. Giusca avu amabilitatea de a ne pune la dispozițiune mentionatele monede, fiindu chiar' și în acestu momentu în pastrarea noastră la redacțiunea diariului, gasiramu foarte necesariu, în respectulu științei istorice, de a face o cercetare minuțioasă și câtu se pôte de serioasă asupra acestor anticități, cari au statu ascunse, de atâtea vremuri, în pământulu binecuvântatu alu Tîerei noastre, și cari ne reamintescu, cu fala, ba încă mai multu: ne probéza — fără siovaire — dominiatiunea stramosilor nostrii Romani pe acestu pământu sigilat cu sângele și osămintele legionarilor lui Traianu.

Spre a ne îndeplini placut'a sarcina ce ne-amu luat cu tóta conștiința, ne adresăramu la barbați competenți în ale numismaticei și archeologiei, și fericita întâmplare pentru noi, a adusu cu sine, de a face dilele acestea, cunoscint'a unui distinsu barbatu germanu a d-lui Dr. C. Schuchhardt, care actualmintre, fiindu în ospitalitatea și cerculu de studiu alu onor. d-nu Iónu M. Costanu Iepureanu, lucréza cu multa pricepere în ale archeologiei, ocupându-se cu cercetări științifice, relativu la tîer'a noastră.

Dlu Schuchhart, pré bine cunoscutu în lumea literară din Germani'a, că unulu din colaboratorii principali în ale istoriei romane, prin călătoriile întreprinse cu celebrulu istoricu romanistu cu M o m s e n, astadi avemu

*) Acésta descoperire făcută în Moldov'a o voru ști știu de ajunsu numai archeologii și istoricii, atât ai nostrii, cât și aceia dintre străini, cari au statu până acum'a la mare îndoielă, de că și tîer'a numită mai târziu Moldov'a, a fostu odinioară parte constitutivă a Daciei lui Traianu. În timpurile noastre dispăre cu încetulu și acésta îndoielă, nici decum înse prin scrieri că ale lui Rösler, Hunsdorfer et Compania, ci mai vîrtosu prin monumente conservate până în zilele noastre în sinulu pământului, de unde ne place a crede că se voru mai desmormentă și altele multe, precum de ex. se vede în Dobrogea, de unde se desgrăpa monumente care punu la mirare chiar' pe erudiții Europei. De aceea reproducem și noi acésta descoperire nouă după diariulu Tutov'a Nr. 62.

Red. Trans.

fericirea de a-lu cunoște, petrecendu pentru câtu v'a timpu la moși'a dlui Ionu Iepureanu, după-ce întreprinse mai multe călătorii științifice prin Dobrogi'a, Bessarabi'a și Moldov'a, ale cărui lucrări demne de tóta atentiunea pentru noi Romanii, le avemu chiar' înaintea ochiloru nostri publicate în fôia germană numită: „Weser Zeitung“, ce apare în Brem'a, sub titlulu: „Wie man einen Römerwall entdeckt?“ precum și: interesant'a descriere, totu în acea fôia, sub titlulu: „Eine Weinachtsfahrt in Dobrugea von Dr. C. Schuchhardt.

Suntemu datoru a exprima viuele noastre multumiri invetiatiului filologu, D-lui Dr. C. Schuchhardt, de prețiosulu serviciu ce ne face, prin o esactă și conștiințioasă descriere a acestor 88 monede romane, carei'a îi facem distins'a onôre a o împărtăși publicului, în traducerea fidelă, precedată de o scrisôre, ce ne adreséza personalu, cu data:

„Iepureni, 20 Maiu 1885.“

Éta ce ne împărtășiesce D-lu Schuchhardt:

„Multu prețuite Domnule Neagoe!

„Mi-ati făcutu distins'a onôre de a ve adresă la mine în cestiunea cercetării celor 88 monede antice, descoperite în padurea din satulu Avramesci.

Amu acceptatu cu multa plăcere din parte-ve acestu interesantulu studiu, mai cu sêma, cându vedu zelulu ce ve conduce la cercetări de înaltu interesu istoricu pentru tîer'a vóstră.

Amu terminatu lucrarea mea, cu tóta scrupulositate a unui studiu scurtu, dér' conștiințiosu.

Unu singuru lucru me incomodéza: că sum silitu a ve molestă cu traducerea acestei cercetări ce amu făcutu, că se-o puteți insera în stimatulu organu de publicitate „Tutov'a“, de ôre-ce după-cum știți, nu me simtu încă destulu de forte de a scrie în limb'a română.

Speru, că modest'a mea lucrare te va multumi; căci e pe câtu se pôte de esactă.

Te rogu prețuițulu meu domnu, se binevoiesci a acceptă cordialele mele salutări și distinct'a considerațiune, ce-ti conservu.

Alu Domniei tale: Dr. C. Schuchhardt“

Apoi urmăza:

Resultatulu studiului celor 88 monede romane dela Avramesci.

Cele 88 monede romane, ce mi s'au datu în studiu de on. D-nu prof. St. Neagoe, monede descoperite în padurea dela Avramesci, de D-lu S. Giusca; după o scrupuloasă examinare a subsemnatului, cuprindu period'a istoriei antice, dela Nero până la Commodus. Și anume, aceste monede se împartu pe Imperatori și Imperatricele acestei perióde, după cum urmăza:

1	piesa	din	timpulu	lui	Nero	(54—68	dupa	Ch.)
2	piese	„	„	„	Vitellius	(69)	—	
11	„	„	„	„	Vespasianus	(69—79)		
8	„	„	„	„	Trajanus	(98—117)		
14	„	„	„	„	Hadrianus	(117—138)		

2	piesa	din timpul lui L. Aelius (fiu adopt. alu lui Hadrianus)
20	"	" Antoninus Pius (138—161)
13	"	" Faustina (nevést'a acestuia)
12	"	" Marcus Aurelius (161—180)
1	"	" Faustina II-a (nevést'a acestuia)
1	"	" L. Verus (161—169)
1	"	" Lucilla (nevést'a acestuia),
1	"	" Commodus (180—192)

Dupa cumu se vede, cea mai mare parte din aceste monede 'si au originea din periód'a lui Vespasianu până la Marcu Aureliu; iéra succesorii lor sunt reprezentati numai cu câte una piesa. Pe acela timp, asiadara, când a fostu ingropata comór'a dela Avramesci, este bine constatat, ca monedele dela Vespasianu până la Marcu Aurelu, erau cele mai desu intrebuintiate in circulatiune; fiindu-cà periód'a acestoru Imperatori nu puté se fia asia de indepartata dela timpul ingroparii acestoru monede.

Si fiinducà noi nu putemu considera ingroparea (ascunderea) acestoru monede inainte de Commodus, apoi negresitu cà nu ne vomu insiela de locu, déca vomu fixa timpul ingroparii acestei comori: indata dupa Commodus.

E unu faptu istoricu constatat, ca la anulu 200 dupa Christosu, starea de lucruri in aceste tinuturi (ale României, Moldovei, Besarabiei etc.) erau asia de critica si de nesigura, prin navalirile barbarilor din tierile invecinate, cari amenintiau aceste tinuturi prin predari si devastari, încàtu locuitorii Romani (Români) din Moldova, de pe atunci, au avutu motive puternice de a-si ascunde in pamentu, ingropându'si averea lor, ce constà in nisce asemenea monede de argintu.

Valórea adeverata a prezentei descoperiri nu consta numai in singuraticile bucati de monede, cari in adeveru se vedu asia de bine conservate, fiindu fôrte frumóse; ci mai cu sémà in aceea: ca ele circula si se gasescu pe acele timpuri, si intr'alte parti ale Imperiului romanu.

Insemnatatea loru sciintifica zace mai cu sémà si in faptul nediscutat, cà aceste pretióse monede s'au gasitu chiaru in centrulu Moldovei, si inca gramada la unu locu.

Acestu faptu ne da o lumina destulu de clara despre adeverat'a moneda se circulà càtra finele seculului al II-lea in tierile Dunarene.

Pàna acum nu se putea sci cu sigurantia, déca pe acela timpu intrég'a Moldova fusese incorporata Imperiului Romanu, ori numai partea ei sudica. Cu acésta pretiósa descoperire inse, a acestoru monede in comun'a Avramesci, mai cu sémà cà ele sunt tóte, până la una române, lucru remâne deplinu clarificatu pentru sciinti'a istoriei, ca: pe la finele secolului alu II-lea, afara de speci'a acestoru monede dela Avramesci, altele nu putéu avea cursu de a circula in tierile aceste si cà: in consecintia: intrég'a Moldova in acea epoca stétea sub deplina stapànire a Cesarilor romani.

Este fôrte interesantu, ca tóte aceste 88 de bucati de moneda au unu formatu micu, aprópe egal si mai de aceea-si greutate.

O cercetare la fati'a locului la Avramesci, credu ca ar fi neaparatu necesara, din mai multe puncte de vedere, in respectulu sciintiei istorice.

Dr. C. Schuchhardt.

Dupa ce facuramu acésta scurta schitiare asupra mentionatului tesauru dela Avramesci, fie-ne iertatu a ne maguli cu sperantia, ca se va gasi, póte, printre onor. nostrii conjudetieni, vre-unu Mecenat, care animatu de dorulu sciintiei si istoriei patriei române, nu mai puțin: de centrulu culturalu acestei parti a tiei de josu a Moldovei, va dota museulu Liceului nostru cu aceste pretióse monede, cumparându-le spre acestu finitu.

Ne asociemu in totulu la opiniunea onor. Dnu Dr. C. Schuchhardt, cain a deveru merita o cercetare locala la Avramesci, unde s'au gasitu aceste monede de tóta importantia istorica pentru noi; si cine aru puté-o provoca mai cu eficacitate de càtu eruditulu nostru ministru de culte si instructiune publica, Onor. d-nu Dimitrie Sturdza, atàtu de popularu in lumea literara, prin pretiósele aquisitiuni facute Academiei Române, relativu la inavutirea monumenteloru nóstre istorice-nationale?

PARTEA OFICIALA.

Nr. 120. 1885.

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luat in sedinti'a extraordinara dela 11 Maiu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: C. Stezaru, I. Popescu, I. V. Rusu, I. St. Siulutiu, Dr. I. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosma, G. Baritiu, E. Brote, cassariu, Dr. I. Crisianu, bibliotecariu. Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

45. Presidiulu aduce la cunoscintia comitetului repozarea membrului ordinariu pe viétia alu asociatiunei transilvane si de unu lungu siru de ani zelosu membru alu comitetului acestei asociatiuni Visarionu Romanu, directorulu executivu alu institutului de creditu si economii „Albin'a”.

— Spre sciintia, exprimandu-se regretele pentru pierderea zelosului membru alu asociatiunei si alu comitetului ei si remanendu a se face notificare adunarei generale viitórie. Totu odata comitetulu decide a participà corporativu la inmormentarea ce se va face in 1/13 l. c. si a depune o coróna de flori pe mormentu.

Sibiiu d. u. s.

Iacobu Bolog'a m. p.,
v.-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbale se concrede dloru: Siulutiu, Dr. Puscariu si Popescu

S'a cetitu si autenticatu in 1 Maiu 1885.

Dr. Ilarionu Puscariu m. p.

Siulutiu m. p.

Popescu m. p.

Nr. 121. 1885. ✓

Procesu verbale

alu comitetului asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu, luatu in sedinti'a dela 11 Maiu n. 1885.

Presiedinte: Iacob Bologa, vice-presiedinte. Membrii presenti: C. Stezariu, I. Popescu, I. V. Russu, I. St. Siolutiu, Dr. Il. Puscariu, B. P. Harsianu, P. Cosma, G. Baritiu, E. Brote casariu, Dr. I. Crisianu.

Secretariu: Dr. D. P. Barcianu.

46. Comisiunea exmisa pentru compunerea proiectului de statutu pentru instituirea si organisarea scólei de fete a asociatiunei si a planului de invetiamentu pentru acésta scóla, presenta de nou statutulu si planulu, fostu inaintatu adunarei generale a asociatiunei din anulu trecutú, inse cu unele modificari si intregiri.

— Spre sciintia, avéndu a se tipari cá proiectu alu comisiunei in organulu asociatiunei „Transilvani'a“, cá cei competenti, conformu concludului adunarei generale se aiba ocasiune a 'si presentá parerile asupr'a intregului elaboratu.

47. Gedeonu Bratu, studentu de a VIII. cl. gimnasiala in Blaju, cere pentru anulu scol. 1885/6 si in urmatorii, unu stipendiu pentru a puté face studii de universitate in facultatea juridica. (Nr. 45 1885)

— Nefiindu disponibile mijilóce pentru crearea de noue stipendii, cererea nu se póte implini.

48. Directiunea desp. X (Clusiu) prin adres'a de dto 31 Decemvrie 1884, respundiéndu la recercarea comitetului de sub Nr. 364 1884 in caus'a activitatii desvoltate de despartiaminte in decursulu anului arata, cá acestu despartiamentu a tñnutu in acelu anu 2 adunari generale si mai multe siedintie la subcomitetu. Totodata presenta protocolulu adunarei generale tñnute la 2 Noemvrie 1884 in Clusiu, dimpreuna cu 132 fl. v. a. incassati cu ocasiunea adunarei generale cá taxe de membri.

In protocolulu adunarei generale se arata, cá s'au facutu pasi pentru deslusirile trebuincióse cu privire la fondulu „casei tractului Faragau,“ si celu alu scólei normale din Mociu, cá s'au revidatu si aflatu in ordine cass'a despartiamentului, cá s'au aprobatu cele intreprinse de subcomitetu pentru incassarea restantielor dupa capitalele imprumutate si cá se recérca comitetulu centralu a escrie de nou concursu pentru unu stipendiu cu menirea a se dá unui elevu dela scól'a de industrie a statului din Huédinu.

Ér' in raportulu directiunei, prin care se inaintéza protocolulu adunarei generale, se arata, cá in urm'a unei intielegeri cu intemeiatoriulu fundatiunei de stipendii N. Tamasiu din Grindu, fundatiunea dènsului nu se va trimite, dupa cum s'a cerutu de comitetulu centralu, in administratiunea acestuia pàna nu va fi ajunsu la sum'a de 10,000 fl. v. a., cí pàna la acestu terminu s'a predatu in administratiunea: „Reuniunei fondului pentru infintierea unei scóle romane de fete in Clusiu,“ in care intielesu se va face unu codicilu la literile fundationale.

La comitetulu acelei'a-si reuniuni se arata, cá s'a predatu si fondulu „Romontianu“ menitu pentru ridicarea unui monumentu in memori'a acestui barbatu in comun'a sa natala. (Nr. 47 1885.)

Adeverindu-se primirea sumei de 132 fl. v. a. cuprinsulu protocolulu adunarei generale si alu raportulu directiunei servece spre sciintia cu acea observare, cá fondurile pentru scól'a normala din Mociu si pentru monumentulu „Romontianu“ fiindu intemeiate cu ocasiunea adunarilor generale ale despartiamentului asociatiunei si in parte preponderanta din contribuii ale membrilor acestui despartiamentu, si cá prin urmare in conformitate cu §. 12 lit. b. in combinare cu §. 17. liter'a a si c si cu §§. 22, 27 si 31 ai regulamentulu, pe bas'a càrui'a s'au infintiatu si lucra despartiamintele, aceste nu potu insele dispune, independentu de comitetulu centralu, de sumele adunate de dènsule, comitetulu sustíne dreptulu seu de a administrá aceste fonduri, cari trebue considerate cá parte din averea asociatiunei; deci si recérca de nou pre subcomitetu a tramite aceste fonduri in administrati'a comitetului centralu. Ér' ce privesce transpunerea fondului „Tamasianu“ cu invoirea intemeiatoriulu in administratiunea „Reuniunei pentru infintierea unei scóle de fete romane in Clusiu“, pàna càndu elu va ajunge la sum'a de 10,000 fl., comitetulu asociatiunei nu are nimicu in contr'a, recérca inse pre subcomitetu ai trimite in copie autentica actulu fundationalu si codicilulu facutu la dènsulu in sensulu mai susu amintitu, pentru a puté tñné in evidentiala acésta parte din averea pusa in perspectiva.

49. Dl. Dr. Ioanu Ratiu, canonicu metropolitanu in Blasiu, in calitate de cassariu alu despartiamentului XX trimite sum'a de 80 fl. v. cá taxe dela membrii asociatiunei din Blasiu. (Nr. 49 1885).

— Servesce spre sciintia, adeverindu-se primirea sumei de 80 fl.

50. Dlu Nicolau Ivanu, presbiteru gr. or. la institutulu de corectiune din Aiudu, se róga a se trimite pentru detñnutii acestui institutu carti romanesce de cuprinsu religiosu-moralu si „Transilvani'a“, organulu asociatiunei. (N. 53 1885).

— Se acórda trimiterea organului asociatiunei cu inceperea anului curentu, ér' scrieri de cuprinsu religiosu-moralu se voru trimite pe càtu stau la dispositiunea comitetului.

51. Societatea de lectura „Andrei Siagun'a“ a eleviloru dela seminariulu pedagogicu-teologicu din Sibiiu se róga a i-se oferí gratuitu tóte publicatiunile „asociatiunei“ pentru bibliotec'a sa. Nr. 63 1885).

— De óre-ce inca din anii trecuti s'a trimisu pentru acésta biblioteca câte unu exemplariu din organulu asociatiunei, cererea se acórda pentru cursurile anuale mai vechi si eventualu pentru acelea, ce le-ar' lipsi.

52. Dlu Vasile Popu din Ierneulu-mare, cere unu ajutoriu de 140 fl. v. a. din fundatiunea menita pentru ajutarea descenditorilor din familiile romane ale desfiintiatei comune „Tofaleu“ (Nr. 69 1885).

— Se indruma a-si presenta cererea insocita de documentele necesarie atunci, càndu se voru escrie concurse pentru ajutórele si stipendiile de conferitu prin comitetulu asociatiunei.

53. Redacțiunea scrierei periodice „Allgemeine Oesterreichische Litteraturzeitung“ din Vien'a cere a i-se trimitte regulatu publicatiunile asociatiunei transilvane (Nr. 76 1885).

— Cererea se acórdá, avisandu-se administrati'a organului asociatiunei, a expedá acestu organu la adres'a numitei redactii, cu inceperea dela 1 Ianuarie a. c.

54. Directiunea institutului de creditu si de economii „Albin'a“ din locu, insciintiéza, cá adunarea generala tienuta la 27 Aprilie a. c. a votatu din cont'a de binefaceri, rezultata din bilantiulu anului 1884, sum'a de 500 fl. v. a. in favorulu fondului pentru scól'a de fete cu internatu a asociatiunei transilvane. (Nr. 92 1885).

— Spre sciintia cu multiamita, avédu cassariulu a ridicá acésta suma in numele comitetului in favorulu fondulu scólei de fete.

55. Administratiunea bibliotecei universitatii regale norvegiane din Christiani'a, adevăresce primirea „Transilvaniei“, anulu XV si anulu XVI 1—4. (Nr. 94. 1885).

— Spre sciintia.

56. Dl. B. M. Lazaru, ingineriu asist. in Rîmniculu-Saratu, trimite rat'a ultima pentru achitarea datoriei ce avú la comitetu. (Nr. 99 1885).

— Spre sciintia, avédu a i-se retrimite obligatiunea.

57. Ioanu Vatasianu, elevu alu scólei comerciale romane din Brasiovu in cl. II, presenta adevărintia despre progresulu in studii in periodulu II. an. scol. 1884/5, cu note fôrte bune (Nr. 97. 1885).

— Spre sciintia.

58. Dlu Arthuru Viotte din Sibiiu, presenta pentru bibliotec'a asociatiunei: 10 tomuri din „Opere di Pietro Metastasio, editi'a 1-a din 1782 si 1 tomu Bossuet „Discurs sur l'histoire universelle“. (Nr. 86 1885).

— Spre sciintia cu multiamita.

59. Directiunea desp. I. (Brasiovu) presenta protocólele siedintieloru subcomitetului de dto 3/15 Oct. 1884, 19 Dec. 1884 si 10 Martie 1885. (Nr. 90 1885).

Cuprinsulu acestoru protocóle, raportându-se la afaceri curente.

— Servesce spre sciintia.

60. Dl. vice-presidentu alu asociatiunei, comunica in es-tractu o epistola a dlui Ladislau Vajda din Cluju, prin care cere pertractarea de nou a propuneriloru sale facute inainte cu 17 ani in adunarile generale din Cluju, Gherl'a si Siom-cut'a. (Nr. 13 1885).

— Actele ce se rapórta la obiectulu din chestiune, se transpunu dlui G. Baritiu spre studiare si raportare.

61. Directiunea desp. III (Sibiiu) presenta cu datulu 25 Aprile n. a. c. respunsulu la recercarea comitetului de sub Nr. 364 1884) in caus'a raportarei regulate asupr'a activitatii desvoltate de despartiamentu in decursulu anului. Intregindu-se prin acestu raportu, rapórtele anterióre trimise comitetului, despre activitatea acestui despartiamentu. Nr. 117 1885).

— Servesce spre sciintia.

62. Directiunea desp. I. (Brasiovu) presenta prin adres'a de dto 2 Maiu a. c. protocolulu subcomitetului din siedinti'a

dela 17 Aprilie a. c. in care se arata, cá din partea comitetului arangiatoriu pentru primirea adunarei generale a asociatiunei in Brasovu 1883, s'au trimisu cá parte din venitul petreceriloru de pe acelu timpu, sum'a de 162 fl. 2 cr., din care jumetate s'au retinutu pentru trebuintiele despartiamentului, ér' jumetate, adeca 81 fl. 01 cr. se trimitu comitetului centralu pentru fondulu asociatiunei impreuna cu 65 fl. taxe incassate dela membrii asociatiunei din acelu despartiamentu. (Nr. 119 1885)

— Spre sciintia, adevărindu-se primirea sumei de 146 fl. 01 cr.

63. Alexandru Rozoru, invetiacele de fauru, in Sibiiu, cere si pentru anulu 1884 unu ajutoriu de 12 fl. 50.

— Nefindu de presentu sume disponibile pentru ajutóre pentru meseriasi, cererea nu se póte implini.

64. Societatea „Transilvani'a“ din Bucuresci, trimite 200 fl. pentru elevii meseriasi sustienuti de dèns'a, pe timpulu dela 1-a Aprilie pâna la 1-a Octomvrie. (Nr. 89 1885).

— Spre sciintia, adevărindu-se primirea sumei de 200 fl.

65. Directiunea desp. IV. (Sebesiu) presenta prin adres'a de dto 11 Decemvrie 1884 protocolulu adunarei generale a desp. tienuta la 3 Augustu 1884 in Pianulu de susu.

In acestu protocolu se arata:

a) cauzele pentru cari subcomitetulu n'a pututu sè se intrunésca mai desu in siedintie;

b) cá averea subcomitetului depusa la cass'a de pastrare e 47 fl. 25 cr.

c) cá budgetulu despartiamentului pro 1885 s'a stabilitu cu 17 fl. cá spese de caletorie ale membriloru subcomitetului la adunarea generala, 20 fl. ajutóre pentru invetiacei, ce voru sè se faca sodali si 10 fl. pentru ajutorarea unui invetiacele de meserie.

d) cá s'a alesu directoru alu despartiamentului in locul parintelui protopopu I. Tipeiu care a dimisionatu, dl. I. Piso, ér' membrii in subcomitetu dd. Mateiu Savu, Ioanu Ben'a si Daniilu Davidu pentru restulu periodului.

e) s'au incassatu taxe dela membrii ord. 30 fl. si dela membrii ajutatori 107 fl., din cari cei 30 fl. se trimitu comitetului asociatiunei.

f) cá la adres'a comitetului de sub Nr. 86 1884 in caus'a infiintari „societatii Andreene“, adunarea a decisu, cá intrég'a afacere a acestei societati de infiintiatu se tréca dela subcomitetu la contributorii acelu fondu cá proprietari ai lui, avédu a dispune dupa dreptulu si placulu lor, ér' libelulu dela cass'a de pastrare despre sum'a incassata pentru scopulu soçietatii sè se predea dlui M. Savu. Nr. 386 1884.

— Primirea sumei de 30 fl. se adevăresce si se apróba alegerea de directoru alu desp. si alu membriloru in subcomitetu in persónele amintite in protocolulu adunarei generale, precum si budgetulu preliminaru pro 1884/5. De óre-ce inse budgetulu acest'a se acopere din restulu de cassa depusu la cass'a de pastrare, subcomitetulu e avisatu, cá conformându-se dispositiuniloru regulamentului §§. 17, 27 si 31 se administreze la comitetulu centralu câtu mai curédu si sum'a de 107 fl. incassati dela membrii ajutatori.

Er ce privesce sum'a colectata cu ocaziunea adunarei generale din Sasciori din anul 1878, pentru infiintarea fondului „Societatii Andreene“ si din cari 235 fl. se afla depusi la „Albin'a“ in Sibiiu, fiindu-că subcomitetulu că atare in conformitate cu dispositionile regulamentului este numai parte din organismulu intregu alu asociatiunei si ori-ce colecte de bani le face cu ocaziunea adunarilor generale ale despartiemintelor sau si afara de ele, inse că organu alu asociatiunei, sunt proprietatea fondului asociatiunei, comitetulu acesteia nu se pôte abate dela hotarirea sa de sub Nr. 86 1884, ci de nou cere trimiterea sumei colectate in favorulu fondului amintitu, in administrati'a comitetului centralu alu asociatiunei, rezervandu-si la casu de neimplinire a celor cuprinse in acésta provocare, a face pasii necesari pe calea legii.

Sibiiu d. u. s.

Iacobi Bolog'a m. p.,
vice-presidentu.

Dr. D. P. Barcianu m. p.
secretariu.

Autenticarea acestui procesu verbalu se concrede Dloru: Siulutiu, Dr. Puscariu, Popescu.

S'a cetitu si autenticatu. Sibiiu in 18 Maiu 1885.

Siulutiu m. p.

Popescu m. p.

Dr. H. Puscariu m. p.

Bibliografia.

— Carte de cetire pentrugimnasii, scóle reale, pedagogice (normale) si pentrug scóle de adulti. De Ioanu Popea, professoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu. Tom. I. Editur'a auctorului. Sibiiu 1885. Tipariulu institutului tipograficu, societate pe actii. Form, 8° mare, pagine 235, tipariu curatu, mai preste totu cu litere cicero, pentrug-că chiaru si betranii cu vederi slabite se póta citi fâra greutate, mai alesu că voru si afla in abundantia bucati alese cu grija si cu tactulu unui professoru ce possede experientia bogata intru cunóscerea adeveratelor necessitati spiritali ale tinerimei din scólele medie si chiaru ale lectorilor mai inaintati in etate.

Nu mai puçinu că 221 bucati de lectura coprinde acestu tom. I. alu Legendariulu publicatu de dn. professoru I. Popea. Inainte inse de a citi vreo piesa din trelsulu recomandamulu la ori si cine, că se incépa nesmintitu dela precauventarea ce stă in fruntea cartiei, intru care dn. professoru că adeveratu pedagogu, isi dà sam'a de modulu alegerei bucatiloru si de ordinea observata in gruparea lor. Lectur'a se incepe cu 65 naratiuni, invetiaturi, sententie destinate cum se vede, mai multu pentrug scolarii din clasele I si II gimnasiali; urmédia povesti, mituri, balade, legende totu pentrug etatea mai frageda; apoi fabule, parabole, paramiti, proverbe, gâcitori mai totu atâtea tesauze din literatur'a poporului; éra la acésta se adaoga descrieri de regiuni, tieri, popóra, continente, aduse in armonia frésca cu studiile respective care se propunu in clasele gimnasiali.

In partea a dou'a a acestui tomu că subiectu este laturu pamentulu cu anotimpurile, cu fenomenele de pe suprafaci'a sa si din atmosfera, cu omulu, cu animale si plante; in

fine acestu tomu I termina lectiunile cu câteva cunoscintie din universu, sore, planeti, cometi.

Daca alte legendarie aparute mai de curendu, anuntiate si in acestea colóne sunt destinate pentrug anumite clase de scolari si studenti, precumu a dlui professoru gimnasiale Alexiu Viciu dela Blasiu pentrug a V și VI classa gimn., éra a dlui Stefanu Popu (edit. III) pentrug scólele primarie romane, cartea de citire a dlui I. Popea avu in vedere pe tinerimea din tóte clasele scóloru medie. Noi inse amu doru că legendariele elaborate de către professori romani, incepundu dela ale fericitiloru in Domnulu Aronu Pumnulu si Gabriil Munteanu pâna la acestea mai noue, se nu lipsésca nici dintr'o familia care ține la cultur'a sa nationala si la intinderea cunoscintiloru folositoare.

Red :

Gramatic'a limbei magiare. Cursu practic, pentrug scólele secundare, preparandii si mai alesu pentrug privati de dr. Ioanu Crisianu si Nicolau Putnoky, professori. Pretiulu 1 fl. Pag. 171. Sibiiu, 1885. Tipariulu tipografiei archidiececane.

— Biblioteca nationala. Din ale lui Alex. Odobescu. Basmu venatorescu. Pretiulu 50 bani. Pag. 64. Tipolitografi'a nationale Ralianu Samitca in Craiova.

— Romänische Revue a dlui dr. Corneliu Diaconovich, va aparé la 1 Iuliu si va esi odata pe luna, in brosiuri de 3—5 coli cu ilustratiuni si se va trimite gratuitu factoriloru politici si diareloru neromane mai insemnate. Pretiulu abonamentului pe unu anu e 8 fl. Dl Diaconovich motivédia astu-feliu necesitatea acestei reviste: „Iritatiunea contra aspiratiuniloru politice ale poporului romanu cresce in patri'a nóstra totu mai multu si strainatatii i se dau despre noi informatiuni tot mai false. E dara o trebuintia de multu simtita de a se infiintia o fôia, care intr'o limba universal respândita se dea strainetatii si publiculu din tiéra informatiuni esacte si consciintiose despre positiunea si tendentiele Romaniloru din Ungari'a si Ardealu“.

(„Familia“).

— A polgárháboru felé aristokrácia, ecclesia militans és demagogia a demokrácia ellen. Irta Cajus Gracchus. pag. 91. — Budapest 1885. Pallas részvénytársaság nyomdája.

La librariile Wilh. Krafft in Sibiiu, I. Stein in Clusiu si la librari'a N. I. Ciurcu in Brasiovu se afla:

— Dictionariu ungr.-romänescu Magyar-román Szótár, compusu de Georgie Baritiu, in partea magiara elaboratu mai alesu dupa alu lui Ioanu Fogarasi, editiunea a cincea. Brasiovu 1869. Form. 8-vo. 41 cóle. leg. 3 fl. 50 cr., bros 3 fl.

— G. Baritiu. Istori'a Regimentului II romanu granit. bros. 60 cr.

— Dictionariulu etimologicu romano-latinu, alu societatii academice, elaboratu ca proiectu, tipariu desu pe 184^{1/2} de cóle și Glossariulu de cuvinte straine séu considerate că straine, stracurate in limb'a nóstra, că parte integranta a Dictionariulu, tiparitu pe 37 de cóle, legate in 3 parti 18 fl., bros. 16 fl.